



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรของประเทศไทยเมื่อสิ้นปี 2523 มี 46,691,338 คน¹ การที่ประชากรเพิ่มในอัตราที่สูงจนเกินไป ย่อมมีผลกระทบต่อภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนเอง และทำให้บริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชนไม่สามารถครอบคลุมได้ทั่วถึง โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล ปัญหาที่พบในบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขคือปัญหาขาดแคลนบุคลากรรวมถึงการขาดแคลนบุคลากรพยาบาลด้วย ในปี ค.ศ.1975 องค์การอนามัยโลกได้สำรวจพบว่าในประเทศไทยมีอัตราส่วนพยาบาลต่อประชาชน เท่ากับ 1:4150² และจากการสำรวจในปี 2518 มีอัตราพยาบาลระดับปริญญาตรีต่อประชากร เท่ากับ 1 : 1,379,539³ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้กำหนดอัตราปกติของพยาบาลต่อประชากร เท่ากับ 1 : 20000 อย่างไรก็ตามตลอดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 นี้ ประเทศไทยยังคงมีบุคลากรพยาบาลจำนวนที่ไม่เพียงพอ และมีอัตราที่ไม่เหมาะสมกับประชากร สาเหตุสำคัญของการขาดบุคลากรก็เนื่องมาจากมีกำลังผลิตพยาบาลจำนวนน้อย และขาดแคลนเจ้าหน้าที่ระดับผลิตซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการผลิต การเรียน การสอนของการศึกษาพยาบาลด้วย

ในปัจจุบันสังคมเรียกร้องในเรื่องการรักษาพยาบาลอย่างมากมาย มีไม่เพียงการรักษาพยาบาลใหญ่ป่วยหายจากโรคร้ายไข้เจ็บหรือป้องกันมิให้เกิดโรคนั้น ยังต้องฟื้นฟูสมรรถภาพและช่วยให้เขามีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อันหมายถึงประชาชนในชาติ

¹บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, "ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงประชากรที่มีต่อการแพทย์และสาธารณสุข", ประชากรศึกษา 7 (ธันวาคม 2523) : 27

²World Health Organization, World Health Statistics Annual (Geneva : World Health Organization, 1978), pp. 75.

³วิไล ลีสุวรรณ, "การกระจายของพยาบาลระดับปริญญาตรีในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 1.

จะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศในกันต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่าพยาบาลเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทช่วยส่งเสริมคุณภาพของประชากร การที่จะเตรียมพยาบาลเพื่อให้บริการที่ดีแก่ชุมชน การจัดการศึกษาพยาบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพ

การศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาชั้นอุดมศึกษาซึ่งดำเนินการโดยคณะพยาบาลศาสตร์หรือวิทยาลัยพยาบาล ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพพยาบาลเพื่อให้บริการแก่สังคมด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของชีวิตซึ่งจะมีประสิทธิภาพสูง และจะสนองความต้องการของสังคมได้ก็เพียงใดก็ขึ้นกับมาตรฐานการศึกษาพยาบาล แต่การศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรในวิชาชีพที่ให้บริการแก่สังคมนั้นจะต้องมีมาตรฐานระดับชาติเสมอ เพื่อประกันความปลอดภัยแก่สังคม และให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของสังคมในการทำนุบำรุง วิชาชีพทุกสาขามีภาระ 2 ด้านคือ โนมนาวสังคมให้เห็นด้วยกับวิชาชีพในความมีประโยชน์หรือคุณค่าของบริการ และความจำเป็นของการรักษามาตรฐานวิชาชีพ¹ ดังนั้นการเรียนการสอนจึงประกอบไปด้วย 2 ส่วนที่สำคัญคือ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งสองส่วนนี้จะต้องสัมพันธ์สอดคล้องและผสมประสานกันไป เพราะเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพแล้วว่าการศึกษภาคปฏิบัติสามารถช่วยให้นักศึกษานำความรู้ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์มาใช้กับภาวะความเป็นจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง

ตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาพยาบาลเป็นครั้งแรก มีสโนติง เกลทีได้กำหนดหลักสำคัญไว้ในสถานพยาบาลแห่งแรกที่โรงพยาบาลเซนต์โทมัสว่า ผู้ที่จะเป็นพยาบาลจะต้องได้รับการฝึกหัดในโรงพยาบาลที่จัดตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์ และในการสอนจะต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอีกด้วย²

¹ ละออ หุทางกูร, การจัดการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี : มาตรฐานการศึกษาพยาบาล (กรุงเทพมหานคร : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2518), หน้า 26, 29.

² Gerald Joseph Griffin and H. Joane King Griffin, Jensen's History and Trends of Professional Nursing (Saint Louis : The C.V. Mosby Co., 1965), pp. 149 - 150.

วิจิตร ศรีสอาน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติว่า ควรจัดสัดส่วนระหว่างการศึกษาวิชาทั่ว ๆ ไป (General Education) และการศึกษาวิชาเฉพาะ (Specialization) ให้พอเหมาะ และจัดให้ สัดส่วนของทฤษฎีและปฏิบัติที่เหมาะสม เพราะพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีการฝึกปฏิบัติ (Practicing Profession) ต้องคำนึงว่าเรียนรู้แล้วปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ต้องการ¹

สมิท (Smith) กล่าวว่า การสอนภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนวิชาชีพ พยาบาล เพราะนักศึกษาจะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ด้วยตนเอง ทั้งในเหตุการณ์ปกติและ จุกเหินเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ผู้ร่วมงาน และผู้มาติดต่อ ใ้รู้จักให้การพยาบาลโดยตรงและ ศึกษาการปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ประจำวัน นอกจากนี้ยังช่วยให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อ วิชาชีพในทางที่ดี เจตียาวฉลาด เป็นผู้ใหญ่และช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมได้ เป็นอย่างดี²

สรุปว่าการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาลนั้นประกอบด้วยภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ การเรียนรู้ภาคปฏิบัติในคลินิกนั้นเราถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาล การเรียนรู้ในคลินิกเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง โดยการนำความรู้ ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยอันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านสติปัญญา ทักษะ และทัศนคติในวิชาชีพ การที่นักศึกษาจะเกิดการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติได้เป็นอย่างดีนั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ในภาคทฤษฎีเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ ของ สิ่งแวดล้อมในคลินิคร่วมด้วย ซึ่งเราถือว่าเป็นปัจจัยเสริมการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง

¹ วิจิตร ศรีสอาน, การจัดการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี : ปรึษา และระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล, 2518), หน้า 25.

² Dorothy W. Smith, Perspective on Clinical Teaching (New York : Springer Publishing Co., 1968), pp. 3.

สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัย เสริมการ เรียนการสอนที่สำคัญในคลินิคนั้นมีมากมายซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. โรงพยาบาล ชนิดของโรงพยาบาล ขนาด ปรังษา นโยบาย และเป้าหมายของโรงพยาบาล
2. ประเภทของตึกหรือแผนกที่ฝึกหัด จำนวนผู้ป่วย จำนวนบุคลากร ลักษณะของบุคลากร
3. ผู้ป่วยและญาติ ประเภทของโรค อายุ เพศ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ
4. การจัคโรงพยาบาลหรือแผนกต่าง ๆ ระบบบริหาร การแบ่งงาน การสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
5. ลักษณะส่วนตัวของครูพยาบาลรวมทั้งวิธีการสอนในคลินิค
6. เจตคติของครูต่อผู้เรียน รวมถึง เป้าหมายของการศึกษา¹

ในทางจิตวิทยา เป็นที่ทราบกันดีแล้ววสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการทางคานต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นอย่างมาก นักศึกษาแต่ละคนจะประสบผลสำเร็จทั้งทางคานการศึกษาและพัฒนาการ คานต่าง ๆ นั้นสภาพแวดล้อมมีส่วนเกี่ยวข้องของอยู่ นักศึกษาบางคนอาจไม่ประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมแบบหนึ่ง แต่อาจจะประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมอีกแบบหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้จะขอ เน้น เฉพาะตัวบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญในการ เรียนการสอนในคลินิคอันได้แก่ กลุ่มเพื่อน อาจารย์พยาบาล และพยาบาลประจำการ บุคคลเหล่านี้จะทองพบปะและทำงาน ร่วมกันในการ ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในคลินิคของนักศึกษาและมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลด้วย นักศึกษาจะมองสิ่งแวดล้อมในคลินิคว่าครูยอมรับหรือครูไม่สนใจ มองเห็นความรับผิดชอบร่วมกันของกลุ่มเพื่อนและครูกับนักศึกษา นักศึกษาจะดูว่าครูให้อิสระเขามากน้อยแค่ไหน สนองตอบความสนใจของเขาแค่ไหน และมองคุมความรูสึกว่าชอบหรือไม่ชอบ

¹ Susan M. Hinchiff, Teaching Clinical Nursing (Churchill Livingstone, Langman Inc., 1979), pp. 50 - 67.

ในสิ่งแวดล้อม¹

การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อการเรียนรู้จะทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตัวเองเขาสู่วิชาชีพได้เป็นอย่างดี และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และในทำนองกลับกัน นักศึกษาต้องเผชิญกับประสบการณ์สิ่งแวดล้อมที่เลวร้าย ก็จะมีผลทำให้การพัฒนาการแห่งตนต้องถูกจำกัดและถูกทำลายไปในที่สุด ละม่อม ศรีจันทร์พันธ์ ได้เขียนไว้ว่า "สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลในการสร้างสรรคอุปนิสัยที่ดีแก่นักศึกษาและพยาบาลได้แก่ บรรยากาศที่อบอุ่น การยอมรับซึ่งกันและกัน ทำให้บุคคลภายในบรรยากาศนั้นมีบุคลิกลักษณะดี มีความมั่นใจ และมีการแสดงออกที่ดี ทำให้เกิดความอบอุ่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องและพบเห็น ถ้าเราต้องการพยาบาลที่ดีนั้นจะได้มีการปรับปรุงเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ครูพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลให้มีความสัมพันธ์ที่อบอุ่นต่อกัน²"

นอกจากนี้การที่สิ่งแวดล้อมในคลินิคจะมีอิทธิพลต่อความคิด เห็นในวิชาชีพได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของนักศึกษาเองด้วย การรับรู้เป็นกระบวนการที่ความตั้งใจจากสัมผัสของอวัยวะสัมผัสต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือการเรียนรู้และการคิด³ เป็นที่นำสังเกตว่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรานั้น ล้วนแต่มีโอกาสนำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวเราได้ แต่มนุษย์เราเลือกรับรู้กล่าวคือ ไม่รับรู้ในทุกสิ่งที่ผ่านมา เขาทางประสาทสัมผัส การรับรู้ของคนเราจะเป็นอย่างไรรั้นย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา ความสนใจและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้นั้นเป็นสำคัญ ประสบการณ์ในอดีตก็คือ ความสนใจของบุคคลผู้นั้นก็ และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องก็ย่อมจะมีส่วนสัมพันธ์กับอาชีพ อายุ ระดับชั้นของผู้นั้น หรือขึ้นกับภูมิหลังทางสังคมของผู้นั้นเอง

¹ สมจิต ชินาสูกาจน์, จิตวิทยาทางการศึกษา (พระนคร : แผนกการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2522), หน้า 62.

² ละม่อม ศรีจันทร์พันธ์, "พยาบาลกับการพัฒนา," จดหมายเหตุการพยาบาล 15 (กรกฎาคม 2509) : 215.

³ ไพบูลย์ เทวรักษ์, จิตวิทยา : ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 22.

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมในคลินิกที่นักศึกษารับรู้ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน อาจารย์พยาบาล และพยาบาลประจำการว่าจะมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อวิชาชีพพยาบาลหรือไม่เพียงใด ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากแก่คณาจารย์และผู้บริหารทางการศึกษาที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการเรียนการสอน และจัดสภาพแวดล้อมให้นักศึกษามีความคิดเห็นที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในคณาต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิก โดยส่วนรวมกับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิกในแต่ละคณา กับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาล
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิก โดยส่วนรวมและในแต่ละคณา กับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาลของสถานประกอบการศึกษาพยาบาลแต่ละสังกัดในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาทางการวิจัย

1. การรับรู้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิกมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมดต่อวิชาชีพพยาบาลหรือไม่
 - 1.1 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อสภาพแวดล้อม โดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลหรือไม่
 - 1.2 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลหรือไม่
 - 1.3 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่ออาจารย์พยาบาล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลหรือไม่

- 1.4 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลหรือไม่
2. การรับรู้ทัศนคติของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิกมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลในสถานพยาบาลแต่ละสังกัดต่อวิชาชีพพยาบาลหรือไม่
 - 2.1 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัดหรือไม่
 - 2.2 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัดหรือไม่
 - 2.3 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่ออาจารย์พยาบาลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัดหรือไม่
 - 2.4 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัดหรือไม่

สมมติฐานทางการวิจัย

1. การรับรู้ทัศนคติของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิกมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมดต่อวิชาชีพพยาบาล
 - 1.1 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาล
 - 1.2 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาล
 - 1.3 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่ออาจารย์พยาบาลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาล
 - 1.4 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาล
2. การรับรู้ทัศนคติของสภาพแวดล้อมคณาจารย์ในคลินิกมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัดต่อวิชาชีพพยาบาล

- 2.1 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัด
- 2.2 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อกลุ่ม เพื่อนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัด
- 2.3 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่ออาจารย์พยาบาลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัด
- 2.4 การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในวิชาชีพพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาลแต่ละสังกัด

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสถาบันการศึกษพยาบาลทุกสังกัดในกรุงเทพมหานคร
2. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดเพียง 2 ด้านคือ
 - 2.1 มุ่งวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมในคลินิก 3 ด้าน คือ กลุ่มเพื่อน อาจารย์พยาบาล และพยาบาลประจำการ
 - 2.2 มุ่งวัดความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในคลินิกเป็นตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงได้ และสามารถวัดได้ ตรวจสอบได้ โดยการสังเกตโดยตรง
2. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยความเข้าใจและจริงใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสถาบันการศึกษาที่จะได้ทราบถึงความต้องการและการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลต่อสภาพแวดล้อมในคลินิกที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และทราบถึงความคิดเห็นต่อวิชาชีพพยาบาลด้วย
2. ใช้ในการพยากรณ์ความก้าวหน้าและแนวทางการชีวิตของผู้เรียนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อนาคต

3. เป็นประโยชน์ในการบริหารการศึกษาพยาบาล โดยประสานงานกับฝ่ายบริหาร การพยาบาลในการวางแผนร่วมกันจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ในคลินิกแก่ผู้เรียนต่อไป
4. เป็นประโยชน์ในด้านการวิจัยต่อไป

คำจำกัดความ

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่ความสิ่งเร้าจากการสัมผัสของอวัยวะสัมผัสต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือการเรียนรู้และการคิด

สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลในคลินิก หมายถึง กลุ่มเพื่อน อาจารย์พยาบาล และพยาบาลประจำการ

กลุ่มเพื่อน หมายถึง นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเดียวกัน อาจารย์พยาบาล หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ด้านการสอนวิชาทางการพยาบาลทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีใบประกอบโรคศิลปะ สาขาการพยาบาล และคุณลักษณะที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย

พยาบาลประจำการ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลในระดับประกาศนียบัตรอนุปริญญา และ/หรือปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยที่ให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยตรง โดยไม่จำกัดประเภทผู้ป่วย

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงมหาดไทย, โรงเรียนพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม, และวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดต่าง ๆ หมายถึง สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สังกัดสภากาชาดไทย, สังกัดกระทรวงกลาโหม, สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสังกัดกระทรวงมหาดไทย

วิชาชีพพยาบาล หมายถึง วิชาชีพที่ให้บริการซึ่งมีลักษณะเฉพาะและจำเป็นแก่สังคม เป็นวิทยาการเฉพาะสาขา โดยผู้ให้บริการได้นำเอาหลักการทางวิทยาศาสตร์ และศิลปมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการทางสุขภาพอนามัยแก่ผู้ป่วย และประชาชนโดยทั่วไป โดยให้การส่งเสริมการฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกัน การดูแลรักษาพยาบาล และให้ความร่วมมือกับบุคลากรอื่น ๆ ในทีมสุขภาพอนามัย และบุคลากรในวิชาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ยังต้องทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อให้เกิดความวิวัฒนาการของวิชาชีพ ซึ่งจะมีผลทำให้ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์ต่อไป